

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sk/9/2020
Identifikačné číslo spisu: 3019200317
Dátum vydania rozhodnutia: 25.11.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:3019200317.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Judity Kokolevskej a JUDr. Violy Takáčovej, PhD., v právnej veci žalobcu: B. G. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. Č.. XXX/XX, F., zastúpený: JUDr. Marián Ďurina, advokát so sídlom Sibírska č. 4, Bratislava, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, Ul. 29.augusta č. 8 a 10, Bratislava, o správnej žalobe, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. XXX XXX XXXX X zo dňa 07.03.2019, o nároku na starobný dôchodok, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 12.12.2019, č. k. 18Sa/31/2019-97, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 12. decembra 2019, č. k. 18Sa/31/2019-97 zrušuje a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Sociálna poisťovňa, ústredie ako správny orgán prvého stupňa rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 07.03.2019 podľa § 65 a § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) a podľa § 14, § 21 a § 174 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 100/1988 Zb.“) zamietla žiadosť žalobcu zo dňa 25.01.2019 o priznanie starobného dôchodku od 24.07.2018, t. j. od dovŕšenia veku 59 rokov s odôvodnením, že v I. kategórii funkcií získal 15 rokov a 204 dní a v II. kategórii funkcií získal 2 roky a 34 dní, výkon služby profesionálneho vojaka v I. a II. kategórii funkcií netrval k 31.12.1999, ale iba do 18.04.1996, a preto nespĺňa podmienky podľa § 21 ods. 1 písm. a/ až d/, resp. § 174 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. na vznik nároku na starobný dôchodok od 24.07.2018, t. j. od dovŕšenia veku 59 rokov.

2. Žalovaná (jej generálny riaditeľ) rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 22.06.2019 (ďalej len „rozhodnutie žalovanej“) odvolanie žalobcu zamietla a potvrdila prvostupňové rozhodnutie. V odôvodnení rozhodnutia skonštatovala nedôvodnosť požiadavky žalobcu, aby mu v I. kategórii funkcií bola zhodnotená aj doba štúdia na vojenskom gymnázii v Opave od 29.08.1974 do 28.08.1978, keďže v zmysle smerníc náčelníka štábu Československej ľudovej armády je toto štúdium zaradené do III. pracovnej kategórie a v tejto kategórii bolo potvrdené aj dňa 21.07.2014 Vojenským úradom sociálneho

zabezpečenia.

3. Žalobca napadol rozhodnutie žalovanej správnu žalobou, domáhajúc sa zhodnotenia štúdia na vojenskom gymnáziu v I. kategórii funkcií, dôvodiac ustanoveniami viacerých zákonov, resp. rozsudkami krajských súdov.

4. Krajský súd z administratívneho (dávkového) spisu žalovanej zistil, že žalobca vykonával službu vojaka z povolania 15 rokov a 204 dní v I. kategórii funkcií a 2 roky a 34 dní v II. kategórii funkcií, celkovo 17 rokov, 7 mesiacov a 20 dní a zo služobného pomeru bol prepustený dňa 18.04.1996. Na tom základe mal preukázané, že žalobca nespĺnil podmienku aspoň 20 rokov služby v I. kategórii funkcií pre vznik nároku na starobný dôchodok dovŕšením veku 55 rokov podľa § 21 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. (bod 24. rozsudku) a z dôvodu, že jeho služobný pomer netrval do 31.12.1996, nespĺnil ani podmienky vzniku nároku na starobný dôchodok podľa ustanovenia § 174 ods. 1 a 2 zákona č. 100/1988 Zb. v znení účinnom do 31.12.1996 (bod 25 rozsudku). Správnu žalobu preto ako nedôvodnú zamietol.

5. Rozsudok krajského súdu napadol včas podanou sťažnosťou žalobca (ďalej aj „sťažovateľ“) z dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. g/ zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“), teda z dôvodu, že krajský súd rozhodol vo veci na základe nesprávneho právneho posúdenia veci, a to vo vzťahu k posúdeniu trvania vojenskej činnejš služby od 29.08.1974 do 18.04.1996 a v jej rámci posúdenia doby štúdia na vojenskom gymnáziu od 29.08.1974 do 18.04.1978 ako doby vojenskej služby, hodnotenej nie v III. pracovnej kategórii, ale v I. kategórii funkcií. Žalovaná nesprávne aplikovala ustanovenie § 174 v spojení s § 175g zákona č. 100/1988 Zb.. Žiadal, aby kasačný súd rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutie žalovanej zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Súčasne žiadal, aby mu bola priznaná náhrada trov konania pred krajským súdom a kasačného konania v plnom rozsahu.

6. Žalovaná v stručnom vyjadrení ku kasačnej sťažnosti nepovažovala dôvody kasačnej sťažnosti za opodstatnené. Podľa jej názoru krajský súd správne zistil skutkový stav veci a túto náležite právne posúdil. Navrhla, aby najvyšší súd kasačnú sťažnosť zamietol.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 11 písm. g/ SSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu bez nariadenia pojednávania v súlade s § 455 SSP a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobcu (sťažovateľa) je z časti dôvodná.

8. Kasačný súd k námietke sťažovateľa ohľadom ustanovenia § 174 zákona č. 100/1988 Zb. považuje za potrebné uviesť, že uvedené ustanovenie v znení platnom do 31.05.1992 upravovalo len oprávnenie ministra obrany na odstraňovanie tvrdostí zákona, ktoré by sa vyskytli pri vykonávaní sociálneho zabezpečenia vojakov z povolania v znení účinnom do 31.05.1992. Keďže v čase skončenia pracovného pomeru, teda ku dňu 18.04.1996, bolo účinné a platné ustanovenie § 174 v znení zákona č. 308/1995 Z. z. zo dňa 19.12.1995, uverejneného v čiastke č. 102/1995 Zbierky zákonov dňa 30.12.1995, predpokladom vzniku nároku na starobný dôchodok pri menej ako 20 rokoch služby bolo trvanie tejto služby k 31.12.1992, ktorú podmienku žalobca nespĺnil.

9. Súčasne kasačný súd považuje za potrebné uviesť, že ustanovenie § 174 je zaradené v desiatej časti zákona č. 100/1988 Zb., je teda ustanovením prechodným, upravujúcim nároky z I. a II. pracovnej kategórie a I. a II. kategórie funkcií po 31.12.1999, pôvodne po 31.12.1992. Toto ustanovenie malo za cieľ v dôsledku zániku zaraďovania zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie po 31.12.1992, postupne predĺžovaného až do 31.12.1999, odstrániť tvrdosť zákona spočívajúcu v nemožnosti splnenia podmienok podľa § 21 tohto zákona po 31.12.1992, resp. po 31.12.1999 a zachovať iba určeným skupinám zamestnancov, ktorí vykonávali zamestnanie zaradené do I. pracovnej kategórie podľa § 14 ods. 2 zákona, resp. v I. a II. kategórii funkcií, skorší vznik nároku na starobný dôchodok.

Z uvedeného ustanovenia vyplýva zámer zákonodarcu umožniť zamestnancom získať v zamestnaní zaradenom do zvýhodnenej kategórie v tam určenom období (najskôr len do 31.12.1992, a v súvislosti s

predĺžovaním zaradovania zamestnaní do zvýhodnených kategórií naposledy až k 31.12.1999) počet rokov v tejto kategórii v rozsahu nižšom, ako je upravený v § 21, resp. § 132 zákona č. 100/1988 Zb..

Vzhlľadom na uvedené kasačný súd považoval právnu úvahu krajského súdu v bode 25, a 26, jeho rozsudku za správnu.

10. Ako však vyplýva zo žaloby aj kasačnej sťažnosti, sťažovateľ namietal nezákonnosť rozhodnutia žalovanej a nesprávny právny záver krajského súdu vo vzťahu k tvrdeniu žalobcu, že doba štúdia na vojenskom gymnáziu sa má hodnotiť v I. kategórii funkcií.

11. Pokiaľ by požiadavka na hodnotenie štúdia na vojenskom gymnáziu bola dôvodná, mohla by taká skutočnosť mať zásadný vplyv na vznik nároku na starobný dôchodok podľa § 21, resp. § 174 ods. 1 a 2 zákona č. 100/1988 Zb..

12. Krajský súd sa s otázkou hodnotenia doby štúdia v I., resp. II. kategórii funkcií žiadnym spôsobom nevysporiadal. Jeho právny záver, že žalobca nesplnil podmienky skoršieho nároku na starobný dôchodok podľa § 21 a § 174 zákona č. 100/1988 Zb., preto nie je dostatočne podložený takou právnou úvahou, ktorá by reagovala na všetky relevantné námietky žalobcu.

13. Z uvedeného dôvodu kasačný súd dospel k záveru, že kasačná sťažnosť z dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. g/ SSP je podaná dôvodne. Rozsudok krajského súdu preto podľa § 462 ods. 1 SSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

14. V ďalšom konaní sa krajský súd s otázkou hodnotenia obdobia štúdia na vojenskom gymnáziu od 27.08.1974 do 28.08.1978 v I., resp. II. kategórii funkcií z hľadiska relevantných žalobných námietok rozsiahlej žaloby na účely § 21 a § 174 zákona č. 100/1988 Zb., a taktiež, na účely § 21 ods. 1 písm. b/ v spojení s § 12 ods. 3 písm. e/ zákona č. 100/1988 Zb., s dôvodnosťou žalobnej námietky, že žalobca bol prepustený z armády dňom 18.04.2006 podľa § 26 ods. 2 písm. e/ zákona č. 76/1959 Zb.. V novom rozhodnutí rozhodne znovu aj o náhrade trov konania kasačného (§ 467 ods. 3 SSP).

15. Kasačný súd považuje za potrebné uviesť, že otázku hodnotenia doby štúdia na vojenskom gymnáziu už Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojich rozsudkoch riešil (napr. 9So/1/2018, 9Sk/27/2018, 9Sžsk/59/2019).

16. Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný riadny opravný prostriedok.